

Veileder om smittevern for kulturskolen

Laget og utgitt i forbindelse med utbruddet av covid-19 våren 2020

Innhold

Forord	2
1. Innledning.....	3
2. Kulturskolens samfunnsoppdrag.....	4
3. Kulturskolens egenart	5
4. ROS-analyse - kulturskole	5
5. Smitteforebyggende tiltak	6
5.1. Syke personer skal ikke være på kulturskolen	6
5.1.1. Når kan elever, foresatte og ansatte møte på kulturskolen	7
5.1.2. Når skal elever, foresatte og ansatte <i>ikke</i> møte på kulturskolen.....	7
5.1.3. Når sykdom oppstår på kulturskolen	8
5.1.4. Når en i husstanden til en elev eller ansatt er syk	8
5.1.5. Når en i husstanden til en elev/ansatt har bekreftet covid-19	9
5.2. God hygiene.....	9
5.2.1. God hånd- og hostehygiene	9
5.2.2. Godt renhold	10
5.3. Redusert kontakt mellom personer	10
5.4. Begrens sambruk av instrument, utstyr, kostymer m.m.....	11
5.5. Undervisningsrommet må være egnet	11
6. Generelle anbefalinger for ansatte i kulturskolen	11
7. Elever og ansatte det må tas spesielt hensyn til	12
7.1. Elever med kroniske sykdommer	12
7.2. Voksne (foresatte/ansatte)	12
8. Elever og smittevern	13
9. Undervisninga i gjenåpningsfasen	14
10. Samhandling med foresatte og foreldremøter	14
11. Sjekklistene for smittevern på kulturskoler	14
11.1. Skoleeiers overordnede ansvar.....	15
11.2. Kulturskolens ledelse	15
11.3. Ansatte	16

Forord

Veileder om smittevern for kulturskolen er utarbeidet av Norsk kulturskoleråd i samarbeid med KS, fagforbundet Creo, medlemskommuner, kulturskoler og kulturskolerådets fylkesstyrever i Vestland og Nordland. Kulturskolerådet har også lyttet til innspill fra en rekke andre kommuner og kulturskoler.

Arbeidet har foregått i tett samarbeid med ulike fagmiljø og enkeltpersoner, noe som har bidratt godt til å få fram en helhetlig og nyansert veileder for bruk i kulturskolen. Drama- og teaterpedagogene, Norske Dansekunstnere, visuelle kunstfaglærere ved Bergen kulturskole og instrumentmakere fra flere steder i landet er eksempler på slike bidragsytere.

Veilederen støtter seg i stor grad på veilederne utgitt av Utdanningsdirektoratet for skole og barnehage. Dette er viktig, siden det er de samme barna og foresatte vi møter i kulturskolen som i barnehagen og skolen. Vi ønsker ikke at de skal møte snittevernskrav og -rutiner i kulturskolen som avviker fra dem de kjenner fra hverdagen i sin lokale skole og barnehage. Vi har også benyttet andre aktuelle smittevernveiledere som underlag for denne utarbeidelsen, bl.a. fra Norsk musikkråd og Norges Musikkorps Forbund.

Vi har benyttet ordrette avsnitt fra Utdanningsdirektoratets veiledere, spesielt med hensyn til avsnittene om smittevern hvor vi har tilpasset dette til kulturskolens kontekst.

Norsk kulturskoleråd har ingen instruksjonsmyndighet overfor våre medlemmer, og vi presiserer at dette er en veileder med råd og anbefalinger som er etterspurt fra medlemmene.

Det har vært viktig for oss å være lydhøre overfor våre medlemmer og hva de nå har behov for i forbindelse med den gradvise gjenåpningen av kulturskolene. Dette håper vi kommer godt fram i denne veilederen.

Takk til alle som har bidratt i arbeidet med kvalitetssikring av veilederen i en hektisk innspurt.

Veilederen vil bli oppdatert etter hvert som det kommer nye retningslinjer fra myndighetene.

Norsk kulturskoleråd er i dialog med Folkehelseinstituttet (FHI) i forhold til myndighetenes smittevernråd og for å få FHIs anbefaling av veilederen.

Siste versjon vil alltid ligge på kulturskoleradet.no/smittevernveileder-kulturskole.

Trondheim, 12. mai 2020

Morten Christiansen /s/
direktør

Merete Wilhelmsen
prosjektleder

1. Innledning

Denne veilederen skal gi råd og veiledning til kommuner og kulturskoler i drift under koronavirusutbruddet (covid-19) våren 2020. Veileder om smittevern for kulturskolen bygger på følgende:

- Smittevernråd fra Helsedirektoratet (helsedirektoratet.no/)
- Smittevernråd fra Folkehelseinstituttet (fhi.no)
- Smittevernveiledere for skole og barnehage (udir.no)
- Smittevern for musikkøvinger (musikk.no)

Endring generelt i situasjonen rundt koronapandemien og erfaringer etter gjenåpning av kulturskolen, kan innebære at denne smittevernveilederen vil bli endret.

Veileder om smittevern for kulturskoler er utarbeidet som en veileder for kommunen som skoleeier.

Skoleeier er ansvarlig for at driften skjer i samsvar med gjeldende regelverk, jf. Opplæringsloven §13-10 der det vises til det kommunale ansvaret for å ha et system for all offentlig virksomhet, hvor også kulturskolen inngår. Skoleeier er ansvarlig for å sikre en forsvarlig drift som tar hensyn til smittevern. Smittevernfaglig forsvarlig drift innebærer et godt samarbeid mellom alle aktører som har oppgaver på og i forhold til kulturskolen.

Kulturskolens undervisning foregår ikke sjelden i grunnskolens lokaler, ofte i tillegg til at kulturskolen har et eget bygg eller er del av for eksempel et kulturhus i kommunen. Siden kulturskolen i svært stor grad bruker skolens lokaler, vil vedtak om åpning og stenging av grunnskolene derfor sterkt påvirke kulturskolens aktiviteter. Inntil annet blir vedtatt er det covid-19-forskriften som gjelder med minimum én meters avstand.

Norsk kulturskoleråd anbefaler fremdeles minimum to meter for blåseinstrumentmusikere når de spiller samt for sangere når de synger, dette på grunn av luftstrøm og dråpesmittefare.

Veilederen legger til grunn at åpning av kulturskolene kan skje innenfor rammen av gjeldende regelverk og finansiering, inkludert forskrifter med hjemmel i koronaloven: https://lovdata.no/artikkel/forskrifter_med_heimel_i_koronaloven/2682

Norsk musikkråd (NMR) har utgitt veilederen *Smittevern for musikkøvelser* datert 22. april 2020: <https://nmr-assets.ams3.digitaloceanspaces.com/images/Norsk-musikkraad/Smittevern-for-musikkovelsler-v220420.pdf>.

Det er ikke angitt minstekrav for romstørrelser i covid-19-forskriften som gjelder kulturskolen.

Norsk kulturskoleråd kan ikke gi tydelige råd på hvordan dette kan løses lokalt, og anbefaler at kommuner og kulturskoler som samarbeider med fritidskulturlivet forutsettes å finne lokale løsninger. Det vi imidlertid ønsker å gi et tydelig råd om, er at dirigenter bør være med i opplæring i smittevern i kommunen og at det legges trygge rammer for dirigentenes arbeid i et samarbeid mellom aktørene.

Der kulturskolen er dirigentenes arbeidsgiver, bør korpsernes planer for smittevern og gjennomføring av øvelser kvalitetssikres av kulturskolen/skoleeier for å ivareta den ansatte. Dette bør være en del av den helhetlige ROS-analysen for alle kulturskolens ansatte.

2. Kulturskolens samfunnsoppdrag

Kulturskolens samfunnsoppdrag er forankret i Opplæringslovens paragraf § 13-6:

«Alle kommunar skal aleine eller i samarbeid med andre kommunar ha eit musikk- og kulturskuletilbod til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles.»
(1997)

Samarbeidet med skoleverket knytter kulturskolens oppdrag sammen med grunnskolens målsetting:

«Opplæringas mål er å utvide barns, unges og voksnes evner til erkjennelse og opplevelse, til innlevelse, utfoldelse og deltakelse.» (Læreplanverket K06)

Undervisninga foregår både individuelt og i små og større grupper. Mens grunnopplæringa er aldersdelt og organisert i klassetrinn, har kulturskolens undervisning større grad av aldersblanding. Det kan bidra til nettverk mellom elever fra ulike miljø, klassetrinn og skoler, og aldersblandingen styrker læringsmiljøet i kulturskolen. I kulturskolens rolle som lokalt ressurscenter inngår også samarbeid med helsesektoren, blant annet med barnevern, sosialtjeneste, flyktningtjeneste, helsesøster og eldreomsorg. Kulturskolens formål og målsettinger kan bidra til å ivareta forpliktelser Norge har gjennom internasjonale konvensjoner. (Rammeplan for kulturskolen, overordnet del)

Det er av stor betydning at elevene kan benytte seg av kulturskolens undervisningstilbud også under koronapandemien. Utbruddet kan vare over lang tid, avhengig av hvilke smittebegrensende tiltak som gjøres i samfunnet ellers. For å begrense smitte under en kontrollert gjenåpning av kulturskolene fins en rekke tiltak som kulturskolene kan sette i verk.

3. Kulturskolens egenart

Kulturskolen har de senere årene gjennomgått en utvikling i mange kommuner for å inkludere tilbud til nye grupper av befolkningen. Det betyr at kulturskolen kan favne om elever i et vidt aldersspenn og med mange ulike faguttrykk. På landsbasis vil kulturskolene ha et tilbud i aldersspennet fra null til hundre år for alle innbyggerne i sin kommune. Dette vil gi utfordringer i forhold til for eksempel alderssammensetning og forholdet til risikogrupper.

Det er vanlig at kulturskolen samler elever i grupper fra ulike deler av og fra flere skolekretser i kommunen. Lærere i kulturskolen har ofte deltidstillinger og ansettelsesforhold i flere kommuner. Dette viser en kompleksitet som i mindre grad fins i skole og barnehage. Kulturskolelæreren kan også ha flere oppmøtesteder hver dag/per uke. Dette kan utgjøre en smitterisiko som må vurderes av kommuneoverlegen ut fra resultater som framkommer i ROS-analysen (*Risiko- og sårbarhetsanalyse*).

I barneskole- og barnehageveilederne tillates mer nærkontakt mellom barn, fordi det er vanskelig for dem å holde avstand. Samtidig innskrenkes det hvor mange barn som skal være sammen. Det er barn som møtes hver dag, hele dagen. For kulturskolen er det viktigste prinsippet at barn må kunne holde avstand til hverandre, nettopp fordi det ikke er faste grupper med barn/kulturskoleansatte, og at det er barn fra ulike skoler/klasser/kohorter osv. som møtes.

Det er viktig at disse elementene er gjenstand for vurdering – med bakgrunn i en risiko- og sårbarhetsanalyse i den enkelte kommunen.

Andre smittevernveiledere benytter benevnelsen *kohort*. I denne veilederen har vi bevisst ikke benyttet begrepet kohort, men valgt å benytte ordet *gruppe*. Dette har med kulturskolens egenart å gjøre hvor elevene kommer fra ulike skoler, ulike alderstrinn med ett (eller få) oppmøte(r) per uke, jf. avsnittet over. Gruppene justeres ut fra faglige begrunnelser og er samlet i kort tid på sin undervisning.

Det vil derfor ikke være like naturlig med benevnelsen kohort, siden dette er en fast gruppe som er samlet hver dag gjennom hele uka i barnehage og skole.

4. ROS-analyse – kulturskole

Norsk kulturskoleråd anbefaler at kommunene foretar en ROS-analyse (*risiko- og sårbarhetsanalyse*) før gjenåpningen av kulturskolen. Hensikten med en slik analyse er å identifisere trusler, for så å kunne sette inn forebyggende tiltak og nødvendig beredskap. Vurdering av ressurser i forhold til smittevern i selve undervisningssituasjonen, og ansvar for dette, anbefales tatt inn som eget punkt.

Det anbefales at ROS-analysen gjennomføres i tett kontakt med ansatte i kulturskolen, tillitsvalgte og vernetjenesten, og gjentas ved behov.

KS sin ROS-analyse fins her:

<https://www.ks.no/fagomrader/innovasjon/innovasjonsledelse/veikart-for-tjenesteinnovasjon/alle-verktoy/ros-analyse/>

5. Smitteforebyggende tiltak

De tre hovedtiltakene er:

- Syke personer skal ikke være på skolen
- God hygiene
- Redusert kontakt mellom personer

Det aller viktigste smitteverntiltaket er at syke personer holder seg hjemme. God hostehygiene og å holde avstand, er avgjørende for å begrense dråpesmitte. Håndhygiene, og spesielt det å unngå å ta seg i ansiktet med urene hender, er viktig for å hindre indirekte kontaktsmitte. Økt fysisk avstand mellom mennesker reduserer muligheten for smitte, også før symptomer på sykdom oppstår.

De fem hovedtiltakene for å begrense smittespredning i kulturskolen, er i all hovedsak hentet fra grunnskolens veileder for smittevern (pkt. 1-3 under) med tillegg i pkt. 4 og 5 som er kulturskolespesifikke tiltak.

De fem hovedtiltakene for å bremse smittespredning i kulturskolens undervisning er:

1. Syke personer skal ikke være på kulturskolen
2. God hygiene
3. Redusert kontakt mellom personer
4. Begrenset sambruk av instrument, utstyr, kostymer m.m.
5. Undervisnings-/øvingslokalet må være egnet

Etter nedstengingen av kulturskolene under koronapandemien har elevene blitt avskåret fra fysiske møter. For å begrense smitte under en kontrollert gjenåpning av kulturskolen fins en rekke tiltak som anbefales iverksatt for å redusere smitterisiko.

Formålet med rådene er å begrense og forsinke utbrudd av covid-19 som kan oppstå i forbindelse med kulturskolens undervisning.

Alle tiltak må baseres på Helsedirektoratets og Folkehelseinstituttets til enhver tid gjeldende restriksjoner og anbefalinger. Disse fins på nettstedene helsedirektoratet.no og fhi.no.

Norsk kulturskoleråd anbefaler at kulturskolen fører logg over gruppesammensetningene i sine administrasjonssystem, slik at smittesporing i forbindelse med covid-19 kan gjennomføres hvis nødvendig.

Kommunehelsetjenesten har smittevernkompetanse og kan konsulteres ved spørsmål om organisering og tilrettelegging lokalt.

5.1. Syke personer skal ikke være på kulturskolen

Symptomer på covid-19, særlig hos barn, kan være milde og vanskelige å skille fra andre luftveisinfeksjoner. Covid-19 smitter hovedsakelig via dråpe- og kontaktsmitte. Det er først og fremst personer med symptomer som er smittsomme, og smittsomheten er størst idet symptomene oppstår. De hyppigst beskrevne symptomer på covid-19 er i starten halsvondt,

forkjølelse og lett hoste, i tillegg til sykdomsfølelse, hodepine og muskelsmerter. Magesmerter kan også forekomme. Alvorlig covid-19-sykdom er svært sjelden hos barn.

Her følger tre lenker til udir.no, som alltid viser vei til de siste oppdateringene for henholdsvis *Veileder om smittevern i barnehager*, *Veileder om smittevern for skoletrinn 1.–7. trinn* og *Veileder om smittevern for ungdomsskole og videregående skole*. Disse vil det være nyttig og relevant å kjenne til også for kulturskoleelever, -foresatte og -ansatte:

- [Oppdateringer for Veileder om smittevern i barnehager](#)
- [Oppdateringer for Veileder om smittevern for skoletrinn 1.–7. trinn](#)
- [Oppdateringer for Veileder om smittevern for ungdomsskole og videregående skole](#)

5.1.1. Når kan elever, foresatte og ansatte møte på kulturskolen

Elever og ansatte kan komme på kulturskolen

- når de ikke har symptomer på sykdom
- når de har vært symptomfrie i ett døgn etter gjennomgått luftveisinfeksjon
- selv om en i husstanden har symptomer på luftveisinfeksjon, men ikke har bekreftet covid-19. Disse skal imidlertid gå hjem fra kulturskolen dersom de får symptomer (*se under*)
- selv om de har typiske symptomer på pollenallergi (kjent pollenallergi, rennende nese med klart nesekret, rennende/kløende øyne)
- selv om de har rennende nese uten andre symptomer på luftveisinfeksjon. Mange barn – særlig yngre – kan ha dette, og særlig etter at de har vært ute. Disse barna kan komme på kulturskolen så lenge de ikke har feber og ellers er friske

Foresatte som har hatt covid-19, men som har avsluttet isolasjon etter anbefaling fra Helsetjenesten, kan møte på kulturskolen.

Foresatte som er friske og ikke har symptomer på luftveisinfeksjon, kan følge barna sine på kulturskolen som normalt. Foreldre som følger elever til kulturskolen, bør levere eleven utenfor undervisningslokalet og vente ute til eleven er ferdig.

5.1.2. Når skal elever, foresatte og ansatte *ikke* møte på kulturskolen

Det er viktig at foresatte får tydelig beskjed og forstår grunnen til at barn med symptomer ikke skal møte på kulturskolen.

Elever og ansatte med luftveissymptomer:

- Elever og ansatte skal selv med milde luftveissymptomer og sykdomsfølelse, ikke møte på kulturskolen. De skal holde seg hjemme til de har vært symptomfrie i ett døgn.

Elever og ansatte med bekreftet covid-19:

- Skal være i isolasjon. Det er helsetjenesten som beslutter hvem som skal være i isolasjon og hvor lenge etter råd gitt av Folkehelseinstituttet (se www.fhi.no). Retningslinjer til forskrift er gitt av Helsedirektoratet.

Elever og ansatte som er nærkontakter/husstandsmedlem til person med bekreftet covid-19:

- Skal være i karantene. Det er helsetjenesten som beslutter hvem som skal være i karantene og hvor lenge etter råd gitt av Folkehelseinstituttet (se www.fhi.no). Retningslinjer til forskrift er gitt av Helsedirektoratet.

Foresatte med luftveissymptomer, i karantene eller isolasjon:

- Skal ikke møte på kulturskolen. Det må finne andre løsninger forfølging og henting av barna.

5.1.3. Når sykdom oppstår på kulturskolen

Kulturskolens elever har normalt ikke like langt opphold på kulturskolen som elever i grunnskolen, men det er viktig å vite hva som er anbefalte rutiner når sykdom oppstår.

Det er viktig at elever som får symptomer på luftveisinfeksjon, går hjem (*etter varsling til foresatte*) eller blir hentet så fort det lar seg gjøre. Syke elever bør ikke benytte offentlig transport. Eleven som må hentes, må vente på et eget rom sammen med en ansatt eller ute der det ikke er andre barn. Om mulig bør den ansatte holde to meters avstand, men det må gjøres en avveining i forhold til elevens alder og behov for omsorg.

Hvis det ikke er mulig å holde to meters avstand, og eleven er komfortabel med det, bør eleven ta på munnbind for å redusere smittespredning til andre. Hvis ikke eleven vil bruke munnbind, bør den voksne selv ta på munnbind hvis ikke to meters avstand kan overholdes.

Ved behov for bruk av toalett, skal dette ikke brukes av andre før det er rengjort. Den som passer eleven, må vaske hender etter å ha vært sammen med eleven. I etterkant rengjøres rom, toalett og andre områder der eleven har oppholdt seg med vanlige rengjøringsmidler.

Ansatte som blir syke mens de er på kulturskolen, må gå hjem så snart det er mulig. I slike tilfeller skal det holdes to meters avstand mellom den som har symptomer på sykdom og andre personer som er til stede på kulturskolen. De elevene den syke ansatte har ansvar for, må ivaretas av andre ansatte eller sendes hjem. Hvis en syk ansatt ikke kan holde to meters avstand til andre, bør en ta på munnbind for å redusere faren for smittespredning. Syke ansatte bør ikke benytte offentlig transport.

5.1.4. Når en i husstanden til en elev eller en ansatt er syk

Når en i husstanden har symptomer på luftveisinfeksjon, men ikke har bekreftet covid-19, kan eleven/den ansatte møte på kulturskolen som normalt. Eleven/den ansatte skal imidlertid gå hjem fra kulturskolen dersom hun får symptomer, som nevnt i avsnittet over.

Andre hygienetiltak, som er skissert i de følgende kapitlene, vil redusere risikoen for smittespredning.

5.1.5. Når en i husstanden til en elev eller en ansatt er bekreftet covid-19-syk

Når en i husstanden har fått bekreftet covid-19, skal alle nærkontakter holdes i karantene i samsvar med råd fra helsemyndighetene. Ingen personer som selv er i karantene, kan møte på kulturskolen.

5.2. God hygiene

5.2.1. God hånd- og hostehygiene

God hånd- og hostehygiene reduserer smitte ved alle luftveisinfeksjoner, også smitte med covid-19. Disse tiltakene skal redusere smitte via gjenstander og hender samt redusere smitte ved hoste. Hygienetiltak skal utføres hyppig av alle, uavhengig av kunnskap om egen og andres smittestatus. Det er viktig at alle elever og ansatte er kjent med tiltakene under. Det er ikke nødvendig med spesielt smittevernutstyr, annet enn eventuelt å ha tilgjengelig ikke-medisinske munnbind/ansiktsmasker til elever eller ansatte som blir syke der det ikke er mulig å holde én meters avstand.

Håndvask med lunkent vann og flytende såpe er en effektiv måte å forebygge smitte på. Skitt, bakterier og virus løsner fra huden under vask og skylles bort med vannet. Elever og ansatte skal vaske hender hyppig og grundig i minst 20 (tjue) sekunder. Hendene tørkes deretter med engangs-papirhåndklær. Både ansatte og elever må få god opplæring i håndvask. Dette kan forsterkes ved å gi påminnelser muntlig og ved å henge opp plakater med instruksjon for god håndvask.

For de yngste elevene kan det lages rutiner som barna synes er gøy å gjennomføre. Som hovedregel bør håndvask skje med voksen til stede, særlig for de yngste elevene.

Elever og ansatte skal vaske hender

- før en drar hjemmefra og når man kommer hjem
- når en kommer til kulturskolen
- etter hosting/nysing
- etter toalettbesøk
- etter en kommer inn fra uteaktivitet
- ved synlig skitne hender

Alternativ til håndvask:

- Virusset er følsomt for alkohol, og alkoholbasert desinfeksjon (håndsprit) er et alternativ hvis håndvask er umulig.
- Hånddesinfeksjon plasseres på steder der det ikke er mulig å vaske hender.
- Alkoholbasert desinfeksjon er lite effektivt ved våte eller synlig skitne hender. Da bør håndvask utføres.
- Alkoholbasert desinfeksjon kan være egnet ute og på tur – etter at skitne hender først er rengjort med våtservietter.

Hostehygiene:

- Det anbefales å ha tørkepapir lett tilgjengelig til bruk for elever/ansatte. Har en ikke det tilgjengelig, anbefales det å bruke albuekroken når en hoster eller nyser.
- Unngå å røre ved ansiktet. Et slikt tiltak kan være vanskelig for små barn, men eldre elever og ansatte kan oppfordres til dette.

5.2.2. Godt renhold

Det nye koronaviruset (SARS-CoV-2) fjernes enkelt ved manuell rengjøring med vann og vanlige rengjøringsmidler. Viruset kan i tid overleve på flater fra noen timer og opp til flere dager – avhengig av type overflate, temperatur, sollys og andre faktorer. Derfor er grundig og hyppig renhold viktig for å forebygge smitte.

Utsatte områder (*se nedenfor*) skal ha forsterket renhold. Gjennomgå rutiner og lokale renholdsplaner, og lag tilpasninger (*organisering, ansvar og ressursbehov*).

Det er ikke nødvendig å bruke ekstra beskyttelsesutstyr. Vask hender etter at rengjøring er utført, også hvis en har brukt hansker under rengjøringen. Løse gulvtepper bør fjernes for å lette rengjøring.

Det er ikke nødvendig å bruke desinfeksjon rutinemessig på kulturskolen. Hvis desinfeksjon likevel brukes, må synlig skitt først tørkes bort med klut eller tørkepapir, ellers virker ikke desinfeksjonsmiddelet. Aktuelle desinfeksjonsmidler er alkoholbasert desinfeksjon og klorin.

Forsterket renhold på utsatte områder:

- Toalett og vaskeservanter må rengjøres minimum daglig. Tørk over flater som toalettseter og servantkraner to–fire ganger daglig.
- Engangs papirhåndklær og såpe skal være tilgjengelig.
- Sørge for at søppel tømmes regelmessig.
- Dørhåndtak, trappegelendre, stoler, bordflater og andre gjenstander som ofte berøres, rengjøres hyppig, minimum daglig.
- Utstyr, nettbrett, datamaskiner/tastaturer som deles må rengjøres, minimum daglig og mellom ulike brukere.
- Tekstiler må vaskes etter anvisning. Hvis dette ikke er mulig, må de ryddes bort.
- Spisebord, benker og håndtak rengjøres med vann og såpe etter bruk.
- Unødvendige gjenstander og utstyr ryddes unna i fellesareal og undervisningsrom.

5.3. Redusert kontakt mellom personer

Redusert kontakt med andre vil minske risikoen for smitte fra personer som ikke vet at de er smittsomme. For å oppnå dette økes avstand mellom personer, og antall personer som er tett sammen reduseres. Gjennomføring av større enkeltarrangement må gjøres i henhold til gjeldende retningslinjer fra Helsedirektoratet. Det er viktig å understreke at personalet fortsatt skal ivareta elevens behov for kontakt og omsorg, slik at eleven trygges på den nye situasjonen.

For de yngste elevene og elever med særskilte behov, er det vanskelig å regulere avstand til andre. Da blir det viktigste tiltaket å begrense antall nærkontakter til hver elev og ansatt, for eksempel ved å ha mindre grupper og ha faste ansatte for hver gruppe/klasse.

5.4. Begrens sambruk av instrumenter, utstyr, kostymer m.m.

Ved sambruk er det viktigste at elevene og lærerne vasker hendene både før og etter bruk.

- Begrens deling av utstyr.
- Kulturskolens stasjonære utstyr rengjøres før og etter bruk der det er mulig.
- Dersom tilstrekkelig desinfisering/rengjøring ikke er mulig, benyttes ikke instrumentet/utstyret.
- Rigging og flytting av utstyr som for eksempel stoler og større instrument/utstyr bør planlegges slik at smitterisikoen minimeres. Dette gjøres i all hovedsak av lærer.

5.5. Undervisningsrommet må være egnet

De generelle smittevernbestemmelsene gjelder i undervisningsrommet både i undervisningssituasjonen og i pausene.

- Før undervisningsrom tas i bruk gjennomføres en praktisk gjennomgang for å sikre smittevernet. Det anbefales at det er muligheter for god utlufting mellom hver time.
- Det kan være inntil 20 elever i gruppe i ett rom, om avstanden på én meter mellom personer overholdes. Norsk kulturskoleråd anbefaler at det benyttes gruppestørrelser som er benevnt som *kohorter* i barnehage og grunnopplæringen som et utgangspunkt for gruppestørrelsene i kulturskolens undervisning. *Antallet elever i barnehagens og grunnskolens kohorter varierer etter barnas alder.* Blandede aldersgrupper i kulturskolen vil gi utfordringer, men her vil ROS-analysen avdekke lokale forhold som den enkelte kommune må ta stilling til. Se veiledere for skole og barnehage på utdanningsdirektoratet.no.
- Det sikres at det kan være minst én meters avstand mellom personer i samme rom.
- Bruk av skolebygg i skoletiden må følge aktuelle bestemmelser om smittevern for undervisning i skolen.
- Lokaler sikres ved kontakt med kommunen/huseier når det gjelder behovet for renhold i tråd med smittevern.

6. Generelle anbefalinger for ansatte i kulturskolen

Generelle anbefalinger tilknyttet undervisning

- Vask hendene før og etter undervisning.
- Holde avstand (én meter) til elever og kolleger i møter og pauser. To meter for blåseinstrumentalister når disse spiller og sangere når disse synger.
- Unngå håndhilsning og klemming.
- Unngå bruk av ringer og håndsmykker på arbeidsplassen.
- Bruk videokonferanser i stedet for fysiske møter med kolleger.
- Rengjøring av felles nettbrett, datamaskiner/tastatur etter bruk.
- Vær ekstra oppmerksomme på hygiene rundt kjøkken/spiserom.

- Begrens bruk av offentlig transport til og fra arbeidsplassen der det er mulig.
- Dersom det er ansatte som arbeider på flere kulturskoler, grunnskoler og kommuner, må de få opplæring i gjeldende lokale rutiner i hver kulturskole, grunnskole og kommune.
- Vikarer skal unngå å jobbe på ulike skoler samme dag.
- Vurder om kulturskolelæreren skal/kan ha flere oppmøtestedet per dag.
- Undervisningsrommet må klargjøres før hver elev, i tråd med kommunens gjeldende smitteverntiltak.
- En anbefaling er å utstyre læreren med en «smittevernsett» til bruk. Et smittevernsett kan bestå av munnbind, hånddesinfeksjonsmiddel og eventuelt engangshansker. I tillegg bør settet inneholde annet utstyr som en lokal ROS-analyse tilsier bør med.
- Et råd er å ha noen minutters pause mellom hver undervisningsøkt, slik at det ikke oppstår trengsel på vei inn og ut av undervisningslokalene.
- Regulering av mottak og avslutning av elevgrupper/elever med ulike inn- og utganger.

7. Elever og ansatte det må tas spesielle hensyn til

7.1. Elever med kroniske sykdommer

Norsk kulturskoleråd anbefaler at kulturskolen har tett kontakt med foreldre i forbindelse med barn med kroniske sykdommer, og viser til *Veileder om smittevern for skoletrinn 1.–7. trinn* for utdypende informasjon, på sidene 13–15. Se fhi.no eller udir.no for oppdatert informasjon.

7.2. Voksne (foresatte/ansatte)

Basert på informasjon om utbruddet (per april 2020) fra Kina, Italia, Storbritannia, USA og Norge, er det særlig eldre personer (over 65 år) som har høyere risiko for alvorlig sykdom med det nye koronaviruset, spesielt dersom de i tillegg har underliggende kronisk sykdom.

I tillegg kan voksne personer, særlig de over 50 år, med kroniske sykdommer som hjerte-karsykdom (*inkludert høyt blodtrykk*) og diabetes ha noe høyere risiko for alvorlig forløp av covid-19. Ansatte som tilhører grupper med høyere risiko for alvorlig forløp av covid-19, bør vurderes individuelt i forhold til tilrettelagt arbeid. Ansatte dette er aktuelt for, må ha legeerklæring.

For oppdatert informasjon om personer som kan ha høyere risiko for covid-19, se Folkehelseinstituttets nettsted: fhi.no.

Det er ikke vist at gravide kvinner har høyere risiko for alvorlig sykdom av covid-19, og det er heller ikke grunnlag for å mistenke at infeksjon kan gi risiko for fosterskade. Folkehelseinstituttet anbefaler at gravide kvinner som har kronisk sykdom eller svangerskapskomplikasjoner, bør diskutere med egen lege om det er grunn til å utvise ekstra forsiktighet og behov for tilrettelegging på arbeidsplassen.

Foresatte som er i risikogruppe kan kontakte kulturskolen for å vurdere behov for tilrettelegging av tilbudet for å begrense smitterisiko til hjemmet. For elever i kulturskolen med foresatte (andre i husholdningen) i risikogruppe, bør det opprettes dialog mellom kulturskole og foresatte om det er mulig å tilrettelegge for digital undervisning for disse elevene.

For lærere med husstandsmedlemmer i risikogruppe: Se [fhi.no](https://www.fhi.no).

8. Elever og smittevern

Kulturskolens ansatte, primært kulturskolelærerne, er de som møter elevene på jevnlig basis og skal sørge for at det utføres godt smittevernarbeid i praksis.

Det forutsettes at den enkelte læreren har fagkunnskap til å tilrettelegge for en trygg undervisning ut fra både de generelle smittevernrådene og de tiltakene som nevnes spesielt under. Vi anbefaler å benytte egne fagnettverk ved behov, for dialog og erfaringsdeling. Virksomhetsledelsen bør kontaktes hvis avgjørelser av mer prinsipiell art må fattes.

Kulturskolens elever har et vidt aldersspenn og levekårene deres er ulike. Men generelle smittevernråd gjelder for alle. Elever i aldersgruppa 65+ er en risikogruppe, og rådes til å holde avstand til personer utenfor egen husholdning, for å redusere sin egen risiko for å bli smittet.

For alle fag i kulturskolen gjelder de generelle rådene. Utover dette, er det enkelte punkt som understrekes og nevnes spesielt.

- Eleven har med nødvendig utstyr hjemmefra til undervisningstimen. Begrens deling av utstyr. Vask og rengjør utstyret etter bruk der det er mulig.
- Elevene tar med egen drikkeflaske/termos ved behov, og tar det med hjem etter timens slutt.
- Mobiltelefon og nettbrett oppbevares i egen jakke eller sekk under timen. Unntak er fag som benytter dette i undervisning.
- Hyller og skap kan benyttes. Husk å vaske/desinfisere hendene før timen begynner.
- Etter timer i fag som normalt innebærer dusjing på kulturskolen, tas nå dusjen hjemme.
- Læreren tar minst mulig i elevenes instrument. Unntak er ved behov for stemming av strengeinstrument og hjelp til bytte av fliser og rør på treblåseinstrument. For instrument med dobbelt rørblad, er bytte av rørblad utfordrende, og det er ekstra viktig at godt smittevern ivaretas av både lærer og elev.
- Tørking av instrument som krever det, gjør eleven fortrinnsvis hjemme. Gjøres dette på timen, sørg for god smittehåndtering av pusseklut.
- Spytt/kondens fra blåseinstrument samles direkte i papir som kastes med etterfølgende håndvask, jf. råd fra Folkehelseinstituttet.
- De fleste instrument tåler ikke etanol, men kan rengjøres. Det anbefales å se instruks for renhold fra forhandler.

- Teatersminke benyttes utelukkende om nødvendig. Elever har/får egen teater-sminke og eget utstyr, legger denne selv, og sminken fjernes hjemme. Masker er personlige.

9. Undervisningen i gjenåpningsfasen

Etter at koronaepidemien rammet oss, har mange kulturskoler etablert gode tilbud med digital undervisning. Digital undervisning vil også kunne videreføres som et supplement til fysisk undervisning på kort sikt – eller generelt som del av kulturskolens undervisningsform fremover, der fysiske møter er utfordrende.

Uteundervisning anbefales om dette er gjennomførbart i forhold til fag, innhold i timen og sikkerhet.

Mange kulturskoler melder til Norsk kulturskoleråd at en gradvis gjenåpning av kulturskolen planlegges som en kombinasjon av digital og fysisk undervisning. Mange kulturskoler starter med en-til-en-undervisning for et begrenset antall elever.

ROS-analysen som gjøres kommunalt, gir svar på hvordan gjenåpning i hver kulturskole er mulig.

10. Samhandling med foresatte og foreldremøter

Norsk kulturskoleråd anbefaler at det utarbeides informasjon til elever og foresatte som skaper trygghet i situasjonen og et godt læringsmiljø for elevene.

Foreldre som følger elever til kulturskolen, bør levere eleven utenfor undervisningslokalet og vente ute til eleven er ferdig. Elever som har behov for assistanse til timen, avtaler dette med lærer på forhånd.

Elever skal komme til avtalt oppmøtetidspunkt, ikke fem-ti minutter tidligere.

Det anbefales ikke å arrangere fysiske foreldremøter eller andre større samlinger i dette stadiet av covid-19-utbruddet. Digitale møter anbefales.

11. Sjekkliste for smittevern på kulturskoler

Nedenfor følger sjekkliste som vi anbefaler er på plass før gjenåpning av kulturskolen som angår:

1. Skoleeiers overordnede ansvar
2. Kulturskolens ledelse
 - *Hygienetiltak*
 - *Redusert kontakt mellom personer*
 - *Renhold*
3. Ansatte

11.1. Skoleeiers overordnede ansvar

Tiltak	Utført dato	Merknad
Skoleeier har det overordnede ansvaret for å legge til rette for gjenåpning – helt eller delvis – så raskt det er forsvarlig og det foreligger en lokal plan for smittevern		
Gjennomføre ROS-analyse		

11.2. Kulturskolens ledelse

Tiltak	Utført dato	Merknad
Lære opp ansatte i smitteverntiltak ved at de gjøres kjent med innholdet i denne veilederen. Dette innbefatter dirigenter i kor og korps		
Gjennomgå arbeidsplan med bruk av tid og ressurser for gjennomføring av undervisninga med henblikk på den spesielle situasjonen under utbrudd av covid-19		
Informere foresatte om nye rutiner i kulturskolen		
Lage plan for håndvaskrutiner for barn og ansatte		
Lage skriftlig rutine for renhold		
Lage plan for opprettelse og organisering av grupper		
Opprette dialog med eventuelle ansatte som er i risikogrupper og barn som har behov for tilrettelegging		
Innhente planer for gjennomføring av korps-, kor- og orkesterøvelser – for å kvalitetssikre disse		
Hygienetiltak		
Sikre at det er nok såpe og tørkepapir tilgjengelig ved alle håndvaskestasjoner og toalett		
Ha munnbind og ev. engangshansker tilgjengelig		
Lære opp elevene i håndvaskrutiner og hostehygiene		
Henge opp plakater om håndvaskrutiner og hostehygiene		
Utplassere alkoholbasert desinfeksjon der håndvaskmulighet ikke fins		
Planlegge håndhygienetiltak ved uteundervisning (<i>våtservietter og alkoholbasert desinfeksjon</i>)		
Redusert kontakt mellom personer		
Vurdere bruk av rom i forhold til antall elever i grupper		
Planlegge for aktiviteter ute, herunder ulike tider for ulike grupper		
Planlegge slik at en unngår større samlinger av elever		
Sørg for at det er tilstrekkelig med skrivesaker og annet materiell slik at deling begrenses		
Planlegge for å redusere trengsel i garderobes, på toalett og på vei inn og ut av lokalene		
Eventuelt innføre merking på gulv for å sikre avstand i områder og i undervisningsrom der det kan oppstå trengsel		
Renhold		
Lage en plan for renhold, som beskriver hyppighet og metode for de ulike punktene. Planen må omfatte toalett, servanter, hyppig berørte gjenstander (dørhåndtak, trappegelendre, lysbrytere o.l.)		
Lage en plan for renhold av utstyr, nettbrett o.l. Gjenstander som ikke kan rengjøres, ryddes bort		

11.3. Ansatte

Tiltak	Utført dato	Merknad
Begrense fysiske møter, eventuelt tilrettelegge for videokonferanser		
Holde avstand i pauser		
Etablere rutiner for renhold av felles utstyr, som datamaskiner o.l.		
Sette seg inn i smittevernreglene – dette er en plikt		
Varsle ledelsen ved avvik fra smittevernreglene – dette er en plikt		
Begrense bruken av offentlig transport		